

“IN DEN BEGINNE SCHIEP GOD DE HEMEL EN DE AARDE.”

Preek van Ds. Peter van Balen.

Uit het Derde Testament kan ons bekend zijn, dat het Eerste Hoofdstuk van Genesis, dat in zijn letterlijke zin over de schepping van alle natuurlijke dingen handelt, in zijn inwendige zin handelt over de wederverwekking van de mens, die ook “de nieuwe schepping” kan worden genoemd. In dit hoofdstuk wordt in het algemeen over de wederverwekking van de mens gesproken en in het bijzonder over de wederverwekking van de mens der Oudste Kerk.

In no. 81 van de Hemelse Verborgenheden wordt gezegd dat het eerste hoofdstuk van Genesis gaat over de mens die van dood geestelijk is geworden, en het tweede hoofdstuk over de hemelse mens. Het verschil tussen de geestelijke mens en de hemelse mens is onder meer hierin gelegen, dat de geestelijke mens het geestelijk en hemels ware en goede erkent vanuit het geloof, en dat hij eveneens handelt vanuit het geloof. De hemelse mens echter erkent niet vanuit het geloof. Hij gelooft en doorvat, dat is wordt gewaar, het geestelijk en hemels ware en goede vanuit de liefde en hij handelt ook uit de liefde. Aldus kan worden gezegd dat de geestelijke mens leeft uit het geloof, en de hemelse mens uit de liefde.

De Goddelijke Liefde des Heren trekt elk mens naar Zich toe, en als het kan wil de Heer dat elk mens een hemels mens wordt, want de hemelsen zijn Hem het dichtst nabij. Maar niet elk mens laat zich tot in die graad wederverwekken, ja zelfs wordt gezegd dat het slechts weinigen zijn die door de Heer tot die staat kunnen worden opgeheven. De reden daarvan is dat de mens zichzelf wil leiden, en niet geneigd is door de Heer te worden geleid, en daardoor slechts uiterst moeilijk uit de staat waarin hij is kan worden verheven. Want de leiding door de Heer geschiedt in vrijheid; die leiding tast de vrijheid van de mens niet aan, opdat de staat waartoe de mens geleid zal worden blijvend zal zijn.

En daarom moet de mens in vrijheid geleid willen worden, wat beduidt dat hij geheel alsof het uit hemzelf was de dingen van zijn eigene moet loslaten. Als hij dat kan, dat is, als hij als het ware zichzelf daartoe dwingt, dan wordt hij door de Heer hervormd, en wordt hij van een dood mens een geestelijk mens, en als het dan mogelijk is van een geestelijk mens een hemels mens.

Een dood mens wordt hij genoemd die geen geestelijk en hemels ware en goede erkent, maar alleen datgene wat tot het lichaam en de wereld behoort; hij kan ook een louter natuurlijk mens of een zinnelijk mens worden genoemd. Want voor hem heeft alleen waarde wat door de zintuigen tot hem komt. Dit heeft voor hem alleen gezag, en ook aanbidt hij dat alleen doordat hij geen ander goede en aangename erkent dan het zintuiglijke en geen ander ware dan het louter wetenschappelijke, gebaseerd op de zintuiglijke dingen. De dode mensen stelt het leven alleen in de dingen van deze wereld. Zulke dode mensen zijn wij allen voordat de Heer ons heeft wederverwekt, allen stellen wij het leven in de dingen van deze wereld, in de een of andere vorm. De hervorming en wederverwekking zijn de uitleiding uit dit leven, dat wil zeggen dat het leven des Heren in de mens moge komen, en dat de dingen van deze wereld ondergeschikt worden en niet langer het wezen, maar de beklelingen van het wezen zullen zijn.

De wederverwekking van de mens kan niet in één ogenblik geschieden zonder het eigenlijke menselijk van de mens schade te doen. Dit eigenlijke menselijke zijn de vrijheid en de redelijkheid. Deze vermogens zijn des Heren maar zijn aan de mens toegevoegd, opdat hij mens zij en daaruit handele, en door middel daarvan als uit zichzelf met de Heer kan worden verbonden. De verbinding met de Heer geschiedt wanneer de vrijheid en redelijkheid worden levend gemaakt, doordat zij worden gevuld met het Leven des Heren.

De Goddelijke Voorzienigheid van de Heer heeft dit ten doel, dat de vrijheid en de redelijkheid het echte vrije en de echte rede worden, dit streeft zij aanhoudend na. En dit geschiedt niet in één ogenblik, maar geleidelijk en volgens de orde, volgens de Goddelijke Orde. De Goddelijke Orde is de Goddelijke Wijsheid vanuit de Goddelijke Liefde, en die Goddelijke Orde is ook het Woord. Want het Woord in de letter is de vorm in het natuurlijke van het Goddelijk Leven, dus van de Goddelijke Wijsheid en der Goddelijke Liefde, en binnen in de letter is derhalve het Leven des Heren, de Heer Zelf.

Het komen door de mens in dat leven van het Woord is het komen in de Heer. Daarom wordt ook bij Johannes gezegd: “In den beginne was het Woord,...Alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt, en zonder Hetzelve is geen ding gemaakt, dat gemaakt is. In Hetzelve was het Leven, en het Leven was het Licht der mensen.” (Johannes 1: 1,3,4).

Hervormd en wederverwekt worden is komen in het Leven des Heren; het is komen tot de orde; het is komen in het inwendige van het Woord. Het is het Woord dat schept, en dat -volgens hetgeen vermeld is in “De Apocalyps Onthuld” no.200- bij de mens die het heilig leest, de aandoeningen van de wil levend maakt, en de denkingen van zijn verstand verlicht. Dat is ook wat wij in Psalm 33 kunnen lezen, en in onze Eredienst zeggen: “Door het Woord des Heren zijn de Hemelen gemaakt, en door de Geest Zijnsmonds al hun heir.”

In “Hemelse Verborgenheden” wordt na de opneming van de tekst van een hoofdstuk van Genesis of Exodus, en de vermelding van de algemene inhoud daarvan, de inwendige zin ontvouwd. In het Eerste Hoofdstuk van Genesis nu wordt, onder het opschrift “De inwendige zin” maar voordat met de ontvouwing van ook zelfs het eerste vers wordt begonnen, gezegd: “In de navolgende dingen wordt onder de HEER enig en allen verstaan de Heiland der wereld Jezus Christus”, (no. 14) en voorts: “In de algehele Hemel weten zij van geen andere Vader dan de Heer, omdat Hij één is.”(no. 15).

Deze vermeldingen gaan vooraf aan de ontvouwingen van de tekst van Genesis. Datgene wat vooraf gaat is het binnenste van al wat volgt, het voorafgaande is inwendig aanwezig in al het volgende, zoals de ziel aanwezig is in alle dingen van het lichaam, zoals de heersende liefde aanwezig is in al haar aandoeningen en denkingen daaruit en in al haar handelingen, hoewel vaak onzichtbaar en onmerkbaar. Zi is dit voorafgaande (dat de Heer de Zaligmaker der wereld Jezus Christus is, en dat Hij de Vader is) het binnenste van het gehele Woord. Het Woord is uit Hem en is Hemzelf. Hoe meer de Heer ons in het inwendige van het Woord kan opheffen, hoe meer wij zullen zien dat het Woord de Heer Zelf is, dat onze Zaligmaker de Heer Jezus Christus is en hoe meer wij gewaarworden dat Hij één is, dat Hij de Vader is, dat Zijn Menselijke Goddelijk is.

Het Woord in zijn drie Testamenten is het Menselijke van de Heer, het is aangepast aan de mens en bevat in zich alle dingen en alle graden van het Menselijke. Dat Woord is de Zaligmaker der wereld, en de toegang tot het Goddelijke. De Heer zei: “Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven, niemand komt tot de Vader dan door Mij.” Het Woord is -te beginnen in zijn letter- de Weg, de Waarheid en het Leven; de opneming van het Woord in het leven is

de opneming van de Heer. En de Heer is één met de Vader; in het Woord is het Goddelijke aanwezig en in de Hemelen weten zij niet van een andere Vader dan de Heer.

Dit beduidt dat voor de wederverwekte mens het inwendige van het Woord zichtbaar is in de letter, want de wederverwekte mens is naar zijn geest in de Hemel. Hij doorvat dat het Menselijke van de Heer Goddelijk is, met diepe aandoening voelt en ziet hij dat de inwendige en de uitwendige zin van het Woord één zijn, en dat zij beide Goddelijk zijn, en hij aanbidt de Heer en verafschuwt het eigene. Dit is het doel waartoe de Heer de mens wil leiden, en omdat het einddoel van binnen aanwezig is in alle middelen die tot dat doel leiden, en het binnenste ook het wezenlijk voorafgaande is, zijn deze erkentissen het eerst genoemd: de Heer is de Zaligmaker der wereld Jezus Christus, en Hij is de Vader.

“In den beginne schiep God de Hemel en de Aarde.” De Hemel betekent de inwendige mens, en de Aarde, vóór de wederverwekking, de uitwendige mens. Het begin wordt de oudste tijd genoemd. (“Hemelse Verborgenheden” 16). Het eerste wat het Woord in de mens werkt, is dat hij gaat erkennen dat hij een inwendige en een uitwendige heeft. Dit is ook wat de mens van het dier onderscheidt, dat hij een inwendige en een uitwendige heeft, ofwel een inwendige en een uitwendige mens. Als hij nadenkt kan hij zien dat hij het inwendige en het uitwendige der denking heeft. Want hij kan denken uit de wereld en hij kan denken uit de Hemel. Uit zijn hogere denking kan hij zijn lagere denking zien, en hij kan daaruit zijn lagere denking beoordelen, berispen en ombuigen. Deze verhouding tussen het inwendige en het uitwendige komt voor op elk vlak van het gemoed, overal is er een inwendige en een uitwendige.

Dat deze verhouding er is, op elk vlak, komt doordat hij een uitwendige heeft, en een binnenst inwendige, dat bij de Heer is. Dit binnenst inwendige is de eigenlijke eerste vorm waardoor hij mens wordt en mens is; door dit binnenst inwendige leeft de mens na de dood tot in eeuwigheid, want het is bij de Heer. Door de invloed door dit binnenst inwendige heen is er op elk vlak van het gemoed een inwendige boven het uitwendige. De Hemel zelf die de Heer het dichtst nabij is, bestaat uit deze menselijke inwendigen, maar nochtans zijn zij nog boven de binnenste Engelenhemel. Deze menselijke inwendigen behoren de Heer toe, en door middel daarvan is het ganse menselijke geslacht ten volste tegenwoordig onder de ogen des Heren. Door dit inwendige wordt de Heer met de mens verenigd, maar voor zover het uitwendige van de mens, zijn uitwendig leven, van dit inwendige gescheiden is, voor zover is de mens gescheiden van de Heer.

Deze scheiding van het uitwendige van het inwendige is geen losscheuring daarvan (want dan zou de mens na de dood niet kunnen leven), maar het is een onenigheid en tegenstrijdigheid, althans als de mens in het boze is. Voor zoveel er geen onenigheid en tegenstrijdigheid tussen het uitwendige en het binnenst inwendige zijn, voor zoveel wordt de mens met de Heer verbonden, hetgeen geschiedt voor zoveel hij in de liefde en de naastenliefde is, want die verbinden. Al deze wonderen vinden wij beschreven in no. 1990 van de Hemelse Verborgenheden.

Dat vóór de ontvouwing van het eerste vers van het Eerste Hoofdstuk van Genesis wordt vermeld dat de Heer Jezus Christus de Zaligmaker der wereld is en dat Hij in de Hemel als de Vader wordt gekend, sluit ook in dat in de hoogste zin van het Woord over Hem en Zijn Verheerlijking wordt gehandeld. De Verheerlijking van Zijn Menselijke was de vereniging daarvan met de Vader. Zijn binnenst inwendige was Jehovah, waarmede Zijn Menselijke werd verenigd. Bij de mens is het binnenst inwendige een vorm, waar het Leven des Heren invloeit, bij de Heer was het niet een vorm, maar het Leven Zelf. Door de vereniging van Zijn

Menselijke met Zijn Goddelijke werd ook Zijn Menselijke het Leven Zelf, zoals Hij Zelf zegt: “Gelijk de Vader het Leven heeft in Zichzelf, also heeft Hij ook den Zoon gegeven het Leven te hebben in Zichzelf.” In de binnenste zin van het Woord wordt gehandeld over de orde waarin de Heer Zijn Menselijke Goddelijk maakte, en in een meer naar buiten gelegen zin over de wederverwekking van de mens.

Maar deze zinnen stemmen met elkaar overeen, en de wederverwekking van de mens is een beeld van de Verheerlijking des Heren. Zoals de Heer ten aanzien van Zijn Menselijke werd verenigd met Zijn Binnenste, dat het Leven Zelf of Jehovah was, zo is de wederverwekking van de mens de vereniging van zijn uitwendige met het binnenst inwendige, de ondergeschiktheid en de dienstbaarheid van het uitwendige aan dat inwendige, de vereniging van de Hemel en de Aarde. Door die vereniging leeft de mens uit de Heer, ook het uitwendige. Maar de onderjukking van het uitwendige gaat gepaard met strijd en verzoeken, omdat het uitwendige zich verzet en wil heersen, zoals de Heer ter wille van de Goddelijkmaking van Zijn Menselijke alle verzoeken uit alle hellen in Zich toeliet. De orde der wederverwekking is de orde waarin het uitwendige met het inwendige wordt verenigd, en het eerste van die orde is de erkenning dat er een inwendige en een uitwendige zijn. Het is ook de erkenning dat er een inwendige en een uitwendige zin van het Woord zijn en dat deze worden verbonden naarmate onze uitwendige mens tot gehoorzaamheid komt aan onze inwendige mens, dat is, naarmate wij leven volgens de uitwendige zin van het Woord opdat dat leven meer en meer moge worden bezielde door het Leven des Heren, dat door het inwendige invloeit.

AMEN.

Voorlezingen:

Psalm 33;

Johannes 1: 1-18;

Hemelse Verborgenheden 14-16